

การเปรียบเทียบหนังสือ “หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย” กับ “L.C. Subject Headings”

มานะศรี ยงเจริญ*

หนังสือหัวเรื่องซึ่งเป็นคู่มือสำคัญในการจัดหมู่ และทำรายการสิ่งพิมพ์รวมทั้งวัสดุไม่ตีพิมพ์ นั้น มีหน่วยงานต่าง ๆ จัดพิมพ์ขึ้นมาใช้กันเป็นจำนวนมาก แต่หนังสือหัวเรื่องที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย นั้นคือ L.C. Subject Headings และหัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทยของคณะทำงานกลุ่มวิเคราะห์ ทรัพยากรสารสนเทศ การเปรียบเทียบหนังสือทั้ง 2 เล่ม นี้ ในด้านโครงสร้าง (ทั้งภายนอก และภายใน) จะช่วยให้บรรณารักษ์เข้าใจเรื่องได้ดียิ่งขึ้น

1. โครงสร้างภายนอก

1.1 รูปเล่ม หัวเรื่อง L.C. มีจำนวน 4 เล่ม 5,796 หน้า

1.2 วัตถุประสงค์ หัวเรื่อง L.C. สร้างขึ้นจากข้อมูลใน UMARC Subject authority format เพื่อใช้เป็นคู่มือของตนเอง ส่วนหัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นคู่มือกำหนดหัวเรื่องสำหรับการลงรายการหนังสือภาษาไทยของคณะทำงานกลุ่มวิเคราะห์ ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

1.3 ผู้จัดทำ LCSH จัดทำโดย Library of Congress ส่วนหัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย จัดทำโดยบรรณารักษ์กลุ่มวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดอุดมศึกษา

2. โครงสร้างภายใน

2.1. จำนวนหัวเรื่อง L.C. มีประมาณ 214,900 หัวเรื่อง และแยกเป็นหัวเรื่องประเภทต่าง ๆ อย่างละเอียด ส่วนหัวเรื่องภาษาไทยมีประมาณ 10,000 คำ ซึ่งน้อยกว่า L.C. มาก

* บรรณารักษ์ชำนาญการ 6 สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง อดีตหัวหน้าฝ่ายวิเคราะห์ ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดฯ และอดีตผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวางแผนวิจัย และวิเทศสัมพันธ์ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง

2.2 ประวัติ L.C. อธิบายประวัติความเป็นมาของการจัดทำ หัวเรื่อง ส่วนหัวเรื่อง ภาษาไทยไม่ได้อธิบายประวัติการจัดทำ

2.3. หัวเรื่อง หัวเรื่องใหญ่พิมพ์โดยใช้ตัวพิมพ์หนา และเรียงลำดับอักษร มีส่วนประกอบดังนี้คือ

2.3.1 **เลขหมู่** ระบุเลขหมู่ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน ประกอบด้วย 2 เล่ม แต่หัวเรื่องภาษาไทย บางหัวเรื่องมีเลขหมู่ระบบคิวอีกด้วย เช่น

Business brokerage (May Subd. Geog) HD 1393.25

การควบคุมคุณภาพ (Quality control) [TS156; 519.86,658.562]

2.3.2 **Scope notes** ทั้ง 2 เล่มมีคำอธิบายขอบเขต และการใช้หัวเรื่องและ/หรือ ความหมายของหัวเรื่อง เช่น

Business communication (May Subd. Geog.) [He 5717-HF5718.2]

Here are entered works on the various forms of oral and written messages used by a business in the conduct of its affairs. Work on the role of the communication in effective management are entered under communication in management

แต่หัวเรื่องภาษาไทย “การสื่อสารทางธุรกิจ (Business communication)” จะไม่มี scope note จะมีที่การสื่อสารซึ่ง LCSH ก็มี scope note ด้วย เช่น

การสื่อสาร (Communication) [P87-96; 302.21]

แบ่งตามชื่อภูมิศาสตร์ ถ้าเป็นหัวเรื่องย่อยตามหลัง ประเภทของอุตสาหกรรม สถาบัน และชื่อหน่วยงาน ให้ใช้คำว่า “ระบบสื่อสาร”

2.3.3 **รายการโยง** (cross-references) LCSH มีโครงสร้างรายการโยงที่ดีกว่า หัวเรื่องภาษาไทย โดยใช้ Use, UF (Use for), BT (Broader Topic), RT (Related topic), SA (Su also), NT (Narrower topic) หัวเรื่องที่ไม่ใช้จะระบุให้ไปใช้คำอื่น เช่น

Business college

Use **Business schools**

ส่วนหัวเรื่องที่ใช้กันจะระบุอย่างชัดเจนว่า ใช้สำหรับเรื่องไหนบ้าง และระบุความสัมพันธ์ โครงสร้างหัวเรื่องลดหลั่นตามลำดับ โดยการใช้ BT และ NT ส่วนหัวเรื่องที่มีความสัมพันธ์กันใช้ RT และรายการโยงทั่วไป ใช้ SA และระบุหัวเรื่องเดิมไว้อีกด้วย เช่น

Bullfights (May Subd. Geog.) [Gv 1107-Gv 1108.6]

- UF Animal baiting
 - Bull-fights (former heading)
 - Fighting
- BT Animal fighting
 - Sport
- RT Fighting bull
- NT Bullfighters
 - Running the bulls

การระบุความสัมพันธ์หัวเรื่องช่วยให้ผู้เข้าใจโครงสร้างของหัวเรื่อง และใช้หัวเรื่องได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม ส่วนหัวเรื่องภาษาไทยมีโครงสร้างหัวเรื่องเช่นกัน แต่ใช้ไม่เหมือนกับ LCSH โดยใช้คำว่า

“คูที่”	ซึ่งความหมายตรงกับคำว่า “Use”
“คูเพิ่มเติม”	ซึ่งความหมายตรงกับคำว่า “NT”
“X”	ซึ่งความหมายตรงกับคำว่า “Use for”
“XX”	ซึ่งความหมายตรงกับคำว่า “BT”

ส่วน “RT” และ “SA” นั้นไม่ได้ใช้ แต่อธิบายว่า

ในกรณีที่หัวเรื่องสัมพันธ์กันและมีเนื้อหาเท่ากันกับหัวเรื่องที่โยงหัวเรื่องนั้นจะปรากฏทั้งในการโยง “คูเพิ่มเติม” และ “XX” แทน เช่น

ดุลการค้า (Balance of trade) [He 1014; 382.17]

แบ่งตามชื่อภูมิศาสตร์

คูเพิ่มเติม ดุลการชำระเงิน

X ดุลยภาพการค้า

XX การค้า

การค้าระหว่างประเทศ

ดุลการชำระเงิน

แต่ใน LCSH จะระบุคำที่ไม่ใช่ และคำที่เกี่ยวข้องได้ละเอียด และชัดเจนกว่าคือ

Balance of trade (May Subd Geog.) [HF 1015]

UF Deficits, Trade
Surpluses, Trade
Trade, Balance of
Trade deficits
Trade surpluses

BT *International trade*

RT Balance of payments
Mercantile system
Payment

2.3.4 **ลักษณะทางภาษา** คำและกลุ่มคำที่ใช้เป็นหัวเรื่อง ซึ่งบางคำใช้แตกต่างกัน เนื่องจากลักษณะของภาษา มีดังนี้ คือ

2.3.4.1 หัวเรื่องที่เป็นคำนามเดี่ยว เช่น

Birds

Birth

ครู

ฉลาก

2.3.4.2 หัวเรื่องที่มีคำคุณศัพท์ (Adjectival headings) เช่น

American drama

บทละครไทย

2.3.4.3 หัวเรื่องที่มีคำสันธาน (Conjunctive phrase headings) มีคำว่า “and” หรือลงท้ายว่า “etc” เช่น

Radio and children

Wit and Humor

Law reports, digests, etc.

วิทยุกับเด็ก

ธนาคารและการธนาคาร

สถาบันศาสนาและสถาบันสงฆ์

แต่หัวเรื่องภาษาไทย ไม่มีหัวเรื่อง “เป็นต้น” เหมือนภาษาอังกฤษ เนื่องจากลักษณะทางภาษาไม่เหมือนกัน

2.3.4.4 หัวเรื่องที่มีคำบุพบท (Prepositional phrase headings)
ประกอบด้วยคำนาม ตั้งแต่ 2 คำขึ้นไป เชื่อมด้วยคำบุพบท เช่น

Birds of paradise

Children as actors

Radio in agriculture

วิทยุเพื่อการเกษตร

ศาสนานในละคร

ปรัชญาในวรรณคดี

2.3.4.5 หัวเรื่องที่มีคำกลับกัน (Invested Headings) เช่น

Chemistry, Inorganic

Constance, Lake of

เคมี

แต่หัวเรื่องภาษาไทยจะไม่มีลักษณะเช่นนี้จะใช้เป็นรายการ โขงหัวเรื่อง หรือใช้เป็นหัวเรื่องที่
เป็นกลุ่มแทน เช่น Sanitation, Household หัวเรื่องภาษาไทยเป็นสุขาภิบาลชนบท หรือใช้เป็นหัวเรื่องย่อ
แทน เช่น ผัก - - การจัด และตกแต่ง หรือเป็นรายการ โขงหัวเรื่อง เช่น

ชนบท, การพัฒนา **ดูที่** การพัฒนาชนบท

ยุติธรรม, การบริหาร **ดูที่** กระบวนการยุติธรรม

หัวเรื่องทั้ง 2 เล่มจะแตกต่างกันไปตามลักษณะภาษา หัวเรื่องภาษาไทยที่แปลมาจาก LCSH
หัวเรื่องบางประเภทจะสลับประเภทกันได้ เช่น Sanitation, Household ซึ่งเป็นหัวเรื่องประเภทที่มีคำกลับ
กัน เวลาแปลเป็นไทย เป็นสุขาภิบาลชนบท ก็จะเป็นหัวเรื่องที่มีคำบุพบท โดยสะคำ “ใน” ไว้กลายเป็น
หัวเรื่องที่เป็นกลุ่มคำนาม 2 คำแทน ซึ่งหัวเรื่องซึ่งเป็นวลี หรือกลุ่มคำ จะมีเป็นจำนวนมาก

2.3.5 หัวเรื่องย่อย มี 4 ประเภท เช่นกัน คือ หัวเรื่องย่อยตามเนื้อหา (Topical
Subdivisions) หัวเรื่องย่อยตามวิธีเขียน (Form subdivisions) หัวเรื่องย่อยตามลำดับเหตุการณ์
(chronological subdivisions) และหัวเรื่องย่อยตามภูมิศาสตร์ (Geographic subdivisions) โดย LCSH ใช้

ขีด - นำหน้าเฉพาะหัวเรื่องย่อยแรก และ 2 ขีดสำหรับหัวเรื่องย่อยที่ 2 ส่วนหัวเรื่องภาษาไทย ใช้ขีดสั้น 2 ขีดคั่น

2.3.5.1 หัวเรื่องย่อยตามเนื้อหา เช่น Women - Employment ผู้สูง
อายุ--การดำเนินชีวิต

2.3.5.2 หัวเรื่องย่อยตามวิธีเขียน เช่น Engineering - Periodicals
ภาษาอังกฤษ--แบบฝึกหัด แต่ LCSH ยกตัวอย่างหัวเรื่องย่อยตามวิธีเขียน เช่น

- Abstracts, - Catalogs, - Dictionaries เป็นต้น

2.3.5.3 หัวเรื่องย่อยตามลำดับเหตุการณ์ เช่น Philosophy, United
States - History ถ้าเป็นหัวเรื่องประเภทเนื้อหา จะไม่ตามด้วย - History เช่น Philosophy, French
- 18th century; ไทย--ประวัติศาสตร์; ศิลปกรรมไทย--สมัยลพบุรี

2.3.5.4 หัวเรื่องย่อยตามภูมิศาสตร์ เช่น Labor supply - France;
พุทธศาสนา--ไทย

หัวเรื่องย่อย “แบบลอย” (Free - floating Subdivisions) จะมีหัวเรื่องแบบแผน (pattern
headings) กำหนดเป็นแบบอย่างการใช้หัวเรื่องย่อยระบุเนื้อหา เช่น

ประเภท	หัวเรื่องแบบแผน
Animals	Fishes
	Cattle
Chemicals	Copper

ประเภท	หัวเรื่องใหญ่ที่กำหนดให้เป็นแบบอย่างการใช้หัวเรื่องย่อย
กวี	สุนทรภู่
ประเทศ	ไทย
พืช	ข้าว
สัตว์	ปลา

ส่วนที่ LCSH และหัวเรื่องภาษาไทยต่างกันคือ หัวเรื่องภาษาไทยจะมีคำภาษาอังกฤษ ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเลขหมู่จากคู่มือที่เป็นภาษาอังกฤษ ส่วนใหญ่จะตรงกับหัวเรื่อง LCSH กรณีที่ไม่ตรงก็จะเป็นหัวเรื่องภาษาอังกฤษที่เป็นการโยงมาใช้ เช่น การศึกษาทหาร(Military--education) และใน LCSH จะไม่มีเพิ่มหลักฐานผู้แต่ง (Name Authority File, หัวเรื่อง “ลอย”(Free-floating phrase headings) และหัวเรื่องดนตรีบางหัวเรื่อง (music headings)

หัวเรื่องทั้ง 2 เล่ม ครอบคลุมทุกสาขาวิชา และสามารถใช้ได้อย่างสะดวก เพราะมีคำอธิบายไว้ชัดเจน โดยเฉพาะ LCSH แต่การระบุเลขหมู่ของหัวเรื่องภาษาไทยนั้นน่าจะระบุเลขหมู่ทั้ง 2 ระบบ คือ เลขหมู่ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน และระบบคิวอี้ ทั้งนี้เพราะห้องสมุดที่จัดหมู่หนังสือระบบคิวอี้ในไทยจะได้ใช้ประโยชน์จากหนังสือหัวเรื่องมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ก่อนจะใช้เลขหมู่จะต้องตรวจสอบกับคู่มือให้ถูกต้อง ส่วนจำนวนหัวเรื่องนั้นมีน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับ LCSH ดังนั้นจึงต้องเพิ่มเติมและปรับปรุงหัวเรื่องให้มากขึ้น โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม หนังสือหัวเรื่องทั้ง 2 เล่ม เป็นที่ยอมรับในวงวิชาชีพบรรณารักษ์ เพราะหนังสือหัวเรื่องภาษาไทยจัดทำโดยบรรณารักษ์ จัดหมู่และทำบัตรรายการห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา จึงมีประสบการณ์เกี่ยวกับห้องสมุดเป็นอย่างดี ส่วน LCSH มีชื่อเสียงทั้งในประเทศและต่างประเทศ และจัดพิมพ์หัวเรื่องเป็นครั้งที่ 18 ดังนั้นหนังสือหัวเรื่องทั้ง 2 เล่ม จึงมีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับห้องสมุดโดยเฉพาะห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร บรรณานุกรม

ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา. คณะทำงานกลุ่มวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ หัวเรื่องสำหรับหนังสือ
ภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร, 2538. 1,066 หน้า.

U.S. Library of Congress. **L.C. Subject Headings**. 18th ed. Washington, D.C.: L.C. Subject
Headings Cataloging Policy & Support Office, 1995.. 4 vols.